

Politolog, profesor Oskar Krejčí: Co nám USA neřekly. Pravda o změnách ve světě

- CZ24 News | 25. června 2021

USA se rozhodly přesunout svou vojenskou sílu z atlantické oblasti k Číně, říká jasně politolog a profesor Oskar Krejčí. „Teď jsou na řadě američtí spojenci v Afghánistánu, aby pochopili, co to znamená spojit se s nevypočitatelnou velmocí,“ uvedl. „Spojené státy v celém období po studené válce hledají pro sebe pozici hegemonu v multipolárním světě. Jenže taková pozice prostě neexistuje. Nikdo nemá dostatek moci na to, aby bez dohody s ostatními mocnostmi vládl světu. Tuto moc v tomto století nebude mít nikdo - ani USA, ani Čína. Washington si začíná uvědomovat náklady své neuvážené politiky a zatahuje do svých her poslušné spojence,“ soudí přední analytik.

V minulých letech docházelo k rušení dohod, hovořilo se o nejhorších vztazích mezi Ruskem a Západem od doby studené války. Summit prezidentů USA a Ruska ale skončil podle některých lépe, než se čekalo. Byl summit v Ženevě potvrzením, že nikdo velkou válku nechce, a tak se mohou začít obě mocnosti „kopat do kotníků“? Přinesl výhled na strategickou stabilizaci v otázce globální bezpečnosti? Jakých momentů jste si všimal vy, pane profesore?

Udělat si úplný obrázek o tomto summitu nelze - příliš se toho odehrálo za zavřenými dveřmi. Navíc média na Západě, v Česku především veřejnoprávní televize, dílem z neschopnosti a dílem z ideologické předpojatosti, informovala zkresleně: Podle většiny z nich se dva prezidenti sešli proto, aby ten americký vyčínil ruskému za všechny hříchy světa a ten ruský to pokorně vyslechl a nic neodpověděl.

První, co se asi musíme při hodnocení takovýchto setkání naučit, je, že se nejedná o potvrzení

přátelství či nepřátelství. Vztahy velmocí mají řadu rovin, přičemž v některých z nich mocnosti spolupracují, v jiných jsou vůči sobě neutrální – a v dalších se chovají konfrontačně. Dá se říci, že ženevský summit přesunul otázky strategické stability z polohy „neutrální až nepřátelské“ do vrstvy kooperace. Moskva a Washington budou jednat o kontrole strategických zbraní. To osobně pokládám za velký úspěch.

Do stejné kooperativní vrstvy se začaly přesouvat otázky kyberbezpečnosti. Washington poprvé naznačil, že by mohl akceptovat starší čínské a ruské návrhy na společné hledání mezinárodních norem pro regulaci chování v kyberprostoru. Ten je zatím sférou, kam mezinárodní právo nedosáhne.

Třetí úspěch představuje sám fakt, že se schůzka konala a proběhla na profesionální úrovni. Myslím, že výbornou práci odvedli ti, kdo setkání připravovali. V případě amerického prezidenta je navíc třeba ocenit odvalu, že v atmosféře zdivočené rusofobie, kterou na Západě pěstují média a někteří politici, odolal a schůzka se mohla uskutečnit.

V roce 2017 USA oficiálně oznámily, že považují Rusko za „hlavní hrozbu pro svou národní bezpečnost“. Opakují se sankce proti Rusku. Není to tak dávno, co Biden označil Putina za zabijáka. Přesto bývá za většího protivníka USA považována Čína a prioritou USA zastavení jejího vzestupu. Naznačil summit případný strategický záměr USA oddělit Rusko od Číny? Myslíte si, že se tímto směrem může začít posouvat nálada amerických elit? Může se stát, že Rusko a USA budou nakonec „ti, co spolu mluví“?

Byly doby, kdy Barack Obama navrhoval Pekingu vytvořit skupinu G2, tedy USA a Čína. Tehdy byl Joe Biden viceprezidentem. Pokud vím, Peking na tento návrh neodpověděl. Teď už se zdá, že ve Washingtonu převládá názor „Asie především!“, tedy koncentrovat co nejvíce síly proti Číně. Je možné, že někdo v Bílém domě pochopil, že souběžný tlak na Rusko a Čínu napomohl tomu, že se z jaderné supervelmoci a ze státu s téměř nejsilnější ekonomikou světa stali strategičtí spojenci.

Vítězství ve studené válce přineslo do Washingtonu závrať z úspěchů. Ztratili schopnost počítat a myslet na víc než jeden tah dopředu. Nevidí, že dnešní dílčí úspěch se může zítra vymstít. Třeba se někdo pokusil o změnu – a nemusí to být změna k lepšímu.

Členské státy na summitu G7 vyzvaly ke společnému postupu proti rostoucímu vlivu Číny a k jeho omezení. Výzvy proti Číně zazněly i na summitu Severoatlantické aliance. Podle společného prohlášení čínské ambice a asertivní chování znamenají výzvu pro pravidla mezinárodního systému a bezpečnost. Bude se Čína bránit? Jak?

Spojeným státům se daří v rovině prohlášení získat pro své antičínské geopolitické hry spojence. Jejich fobii z Číny odsouhlasila schůzka států G7, NATO i Bidenovo jednání s Evropskou unií. Jenže dnes největším obchodním partnerem Evropské unie nejsou Spojené státy, ale Čína. V deklarativní rovině se k USA klidně připojí Japonsko, Austrálie a Nový Zéland, ale to jsou země, které koncem loňského roku podepsaly s Čínou dohodu o bezcelním obchodu. Čína vyváží vakcíny proti covidu-19 do více než 80 zemí – kdo ji dokáže nahradit? G7 zatím jen a jen slibuje.

Čína k dosažení svých cílů, které jsou vnitrostátní, neexpansionistické či mesianistické jako u některých západních liberálů a konzervativců, potřebuje klid. Přijala nedávno zákon, který umožňuje vládě na sankce odpovídat podle racionálního uvážení. A bude se orientovat na hospodářskou spolupráci s nezápadními zeměmi, protože to není rizikové. Kdo ví, co udělá další americký prezident? Jak změní kurz? Včera byl podle Bílého domu radar v Brdech existenční potřebou pro celou západní civilizaci, a kdo si na něj dnes vzpomene? Snad jen ti, kdo tehdy sloužili jako užiteční

idioti.

Hovoříte o tom, že Spojené státy vtahují ostatní do geopolitických her proti Číně, jak by se vůči tomu měla postavit Evropa, Evropská unie? A do jaké míry jsme pro Spojené státy opravdu důležití?

Spojené státy pod Bidenovým vedením začaly prakticky realizovat to, co hlásali Obama a Trump: Přesouvají námořní a letecké těžiště svých ozbrojených sil z Atlantiku do Pacifiku. Loni vznikla v rozpočtu Pentagonu speciální položka nazvaná Pacifická odstrašovací iniciativa. V takových prestižních časopisech, jako je Foreign Affairs, se diskutuje o „zaminování“ pobřeží kolem Číny automatizovanými odpalovacími zařízeními raket, sonary a vyzbrojenými drony. Navíc se v USA začalo mluvit o zbytečných „stacionárních misích“ a zbytečných „mírových operacích“. Teď jsou na řadě američtí spojenci v Afghánistánu, aby pochopili, co to znamená spojit se s nevypočitatelnou velmocí.

Spojené státy v celém období po studené válce hledají pro sebe pozici hegemonu v multipolárním světě. Jenže taková pozice prostě neexistuje. Nikdo nemá dodatek moci na to, aby bez dohody s ostatními mocnostmi vládl světu. Tuto moc v tomto století nebude mít nikdo – ani USA, ani Čína. Washington si začíná uvědomovat náklady své neuvážené politiky a zatahuje do svých her poslušné spojence. Londýn, který nikdy nepřekonal stereotypy své koloniální politiky, se už hlásí do první linie. Ostatní alespoň přispějí dvěma procenty hrubého domácího produktu na „obranu“, tedy na výživu vojensko-průmyslového komplexu. Omezená suverenita vždy byla drahá a stále takovou zůstává.

Stále slyšíme o tom, že změna klimatu představuje existencionální hrozbu pro lidstvo. Zelená dohoda má za cíl např. do roku 2050 dosáhnout nulových čistých emisí skleníkových plynů. Dodrží Čína závazek uhlíkové neutrality své země do roku 2060? Co Čína a zelená ekonomika?

Čína se v uplynulých desetiletích stala továrnou světa, to samozřejmě znamená, že se stala i největším znečišťovatelem životního prostředí. Dnes je Čína avantgardou v realizaci projektů „ozelení kvality života“. Je to Čína, která kompenzuje ztráty v amazonském pralese vysazováním stromů, léta útočí na poušť, zavádí „zelený urbanismus“, je největším výrobcem solárních panelů, modernizuje výrobu tak, aby znečištění ovzduší zmenšila na minimum. A jestli dokáže naplnit svůj závazek?

V roce 2008 dostavěla Čína svoji první železniční vysokorychlostní dráhu. Měla délku 117 kilometrů. Počátkem loňského roku měla 35,4 tisíce kilometrů rychlodráh. Pro srovnání lze uvést, že v celé Evropě, kde se rychlodráhy staví od 80. let, bylo v roce 2020 v provozu přibližně 10,6 tisíce kilometrů; v USA měli tehdy ještě daleko k dosažení prvního tisíce kilometrů rychlodráh. Počátkem 80. let minulého století začala v Číně výstavba dálnic, v polovině roku 2021 jich Čína měla 160 tisíc kilometrů. To je více než USA nebo Evropská unie, přičemž řada z čínských dálnic přitahuje pozornost i jako vrchol stavbařského umění. Když se Čína pro něco rozhodne, dokáže to. Má kvalifikované pracovní síly a materiální zdroje i finance.

Abych to řekl srozumitelněji: O čem se v Evropské unii mluví, to už řadu let v Číně uskutečňují.

Zdroj: ParlamentníListy